

**Varför är det viktigt att vi
tillgänglighetsanpassar vårt material?**

Synnedläggning

Bilder och grafik gör innehållet trevligare och lättare att förstå för många människor, särskilt för dem med kognitiva svårigheter och inlärningssvårigheter. De fungerar som ledtrådar som används av personer med synnedläggning, inklusive personer med nedsatt syn, för att orientera sig i innehållet.

Bilder används dock i stor utsträckning på webbplatser och kan skapa stora hinder när de inte är tillgängliga. Tillgängliga bilder är till nytta i många situationer, t.ex för:

- Personer som använder skärmläsare: Textalternativet kan läsas högt eller återges som punktskrift
- Personer som använder programvara för talinmatning: Användare kan lägga fokus på en knapp eller länkad bild med ett enda röstkommando
- Personer som surfar på talaktiverade webbplatser: Textalternativet kan läsas upp högt
- Mobila webbanvändare: Bilder kan stängas av, särskilt för dataroaming
- Optimering av sökmotorer: Bilder blir indexerbara av sökmotorer

Snabbtips för ökad tillgänglighet

- Beskriv alltid bilder i form av alternativtexter. Alternativtexter är text som dyker upp när människor med skärmläsare stöter på en bild, dessa syns alltså inte för andra användare. Alternativtexten ska enkelt och informativt beskriva bilden. Fokusera på det viktigaste i bilden för det sammanhang bilden används.
- Finns det inte möjlighet att göra en alternativtext, kan du istället skriva i din text "Syntolkning: Bilden föreställer XXXXX..."
- Om du gör en video, se till att huvudbudskapet i videon är tillgängligt antingen genom en speakerröst i själva videon, med hjälp av text i anslutning till videon eller genom [syntolkning](#).
- Ha tydliga kontraster – det går att [mäta om kraven för kontrast uppfylls](#). Vi har en grafisk profil vi följer där det finns beskrivet vilka färger som bör och inte bör blandas.
- Undvik texter i bilder.
- Se till att allt nedladdningsbart innehåll (Word eller PDF) görs tillgängligt.

Ett beslutsträd för alt-texter

- **Innehåller bilden text?**
 - Ja:
 - ...och texten finns representerad i närheten av bilden: *Använd det tomma alt-attributet.*
 - ...och texten används bara som en visuell effekt: *Använd det tomma alt-attributet.*
 - ...och texten har en specifik funktion, som till exempel en ikon: *Använd alt-attributet för att kommunicera bildens funktion.*
 - ...och texten i bilden finns inte representerad annorstädes: *Använd alt-attributet och inkludera bildens text.*
 - Nej:
 - Gå vidare.
- **Är bilden en länk eller knapp?**
 - Ja:
 - *Använd alt-attributet för att förklara länkdestinationen eller vad som händer vid knapptryck.*
 - Nej:
 - Gå vidare.
- **Bidrar bilden med mening till sidan eller kontexten?**
 - Ja:
 - ...och det är en enkel grafik eller fotografi: *Skriv en kort beskrivning av bilden på ett sätt som kommunicerar dess betydelse och mening i alt-attributet.*
 - ...och det är en bild som ska förmedla en känsla: *Beskriv känslan som ska förmedlas.*
 - ...och det är en tabell eller annan form av komplex informationsbärare: *Skriv informationen som bilden innehåller på annat ställe på sidan.*
 - ...och den visar innehåll som är redundant till text i närheten: *Använd det tomma alt-attributet.*
 - Nej:
 - Gå vidare.
- **Är bilden rent dekorativ eller osynlig för användaren?**
 - Ja:
 - *Använd det tomma alt-attributet.*
 - Nej:
 - Gå vidare.
- **Om bildens användning inte är listad här eller om det är oklart vilken alt-text som ska skrivas:**
 - Se mer detaljerad beskrivning nedan

Hur skriver man alternativtexter?

Bilder måste ha textalternativ som beskriver den information eller funktion som de representerar. Detta säkerställer att bilder kan användas av personer med olika funktionshinder. Men överdriv inte i era beskrivningar, till exempel kan klädstil och bakgrund utelämnas om det inte ger kontext till artikeln. Ger bilden ingen ny information behöver man inte skriva något alls.

Exempel:

Är du orolig över dina symptom? Har du googlat nageltrång och börjat misstänka att du har en hjärntumör? Dr Bry erbjuder dig snabb hjälp och du får 10:e besöket gratis om du skriver dig hos oss. Gå in på 1177.se och byt vårdcentral redan idag!

Alternativtext till bilden skulle kunna vara: En läkare scrollar oroligt på telefonen efter sjukdomar med Dr Bry-logotypen i bakgrunden

Här har vi beskrivit vem som är på bilden (**läkare**), vad han gör (**scrollar**) hur hans sinnesstämning är (**orolig**) och vem som står bakom budskapet (**Dr. Bry**).

Eftersom bilden inte ger oss någon ny väsentlig information som hjälper oss att förstå texten bättre, kan vi också välja att inte skriva någon text. Däremot är syftet med bild och artikeltext i det här fallet humoristiskt, så det kan vara en idé att ha med texten om den oroliga doktorn! Det är upp till er egen bedömning!

Denna handledning visar hur man tillhandahåller lämpliga textalternativ baserat på syftet med bilden:

Informativa bilder: Bilder som grafiskt representerar begrepp och information, vanligtvis bilder, foton och illustrationer. Textalternativet bör åtminstone vara en kort beskrivning som förmedlar den väsentliga information som presenteras av bilden.

Dekorative bilder: Fyller bilden inget annat syfte än att göra så att hemsidan eller artikeln ser snygg ut så behöver inget beskrivas.

Funktionella bilder: Textalternativet till en bild som används som länk eller knapp bör beskriva länkens eller knappens funktion snarare än den visuella bilden. Exempel på sådana bilder är en logotyp, en skrivarikon som representerar utskriftsfunktionen eller en knapp för att skicka in ett formulär.

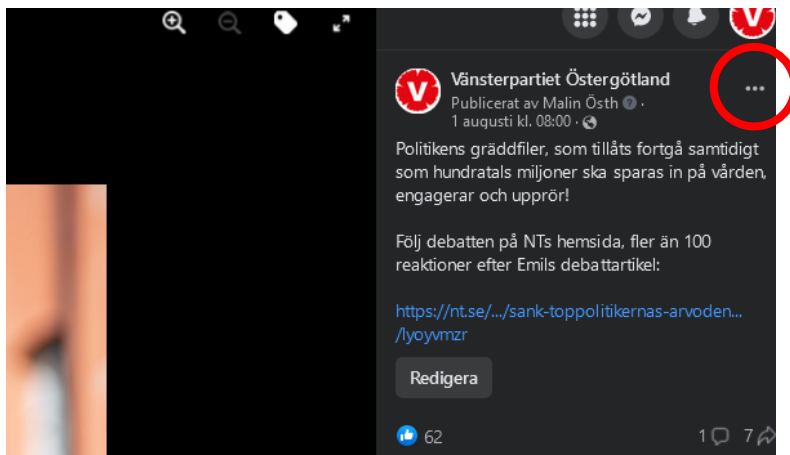
Bilder av text: Läsbar text presenteras ibland i en bild. Om bilden inte är en logotyp ska du undvika text i bilder. Om bilder av text används bör dock textalternativet innehålla samma ord som i bilden.

Komplexa bilder som grafer och diagram: För att förmedla data eller detaljerad information, ge en fullständig textekvivalent av de data eller den information som finns i bilden som textalternativ. "Stapelldiagrammet visar resultatet av valet 2022 i procentsatser. Stapel 1, Vänsterpartiet 6,75%. Stapel 2, Kristdemokraterna 5,34% osv."

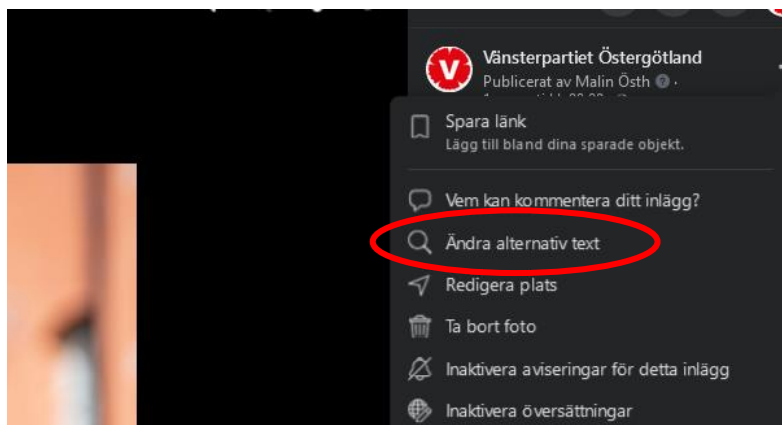
Grupper av bilder: Om flera bilder förmedlar en och samma information, ska textalternativet för en bild förmedla informationen för hela gruppen. "Vimmelbilder från Vänsterdagarna 2021"

Bildkartor: Textalternativet för en bild som innehåller flera klickbara områden bör ge ett övergripande sammanhang för uppsättningen länkar. Dessutom bör varje enskilt klickbart område ha en alternativ text som beskriver syftet med eller destinationen för länken.

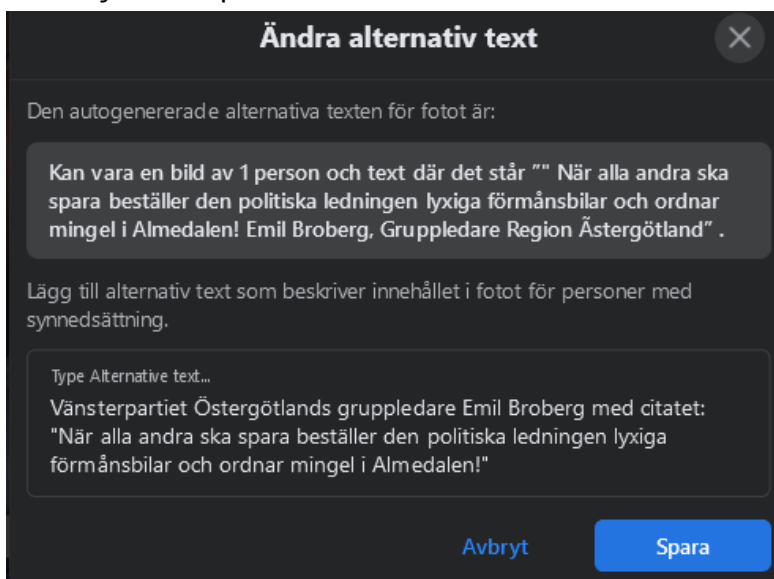
Hur man ändrar eller lägger till ALT-texter på Facebook

Först letar vi upp bilden vi vill ändra och trycker på de 3 prickarna i högra hörnet texten.

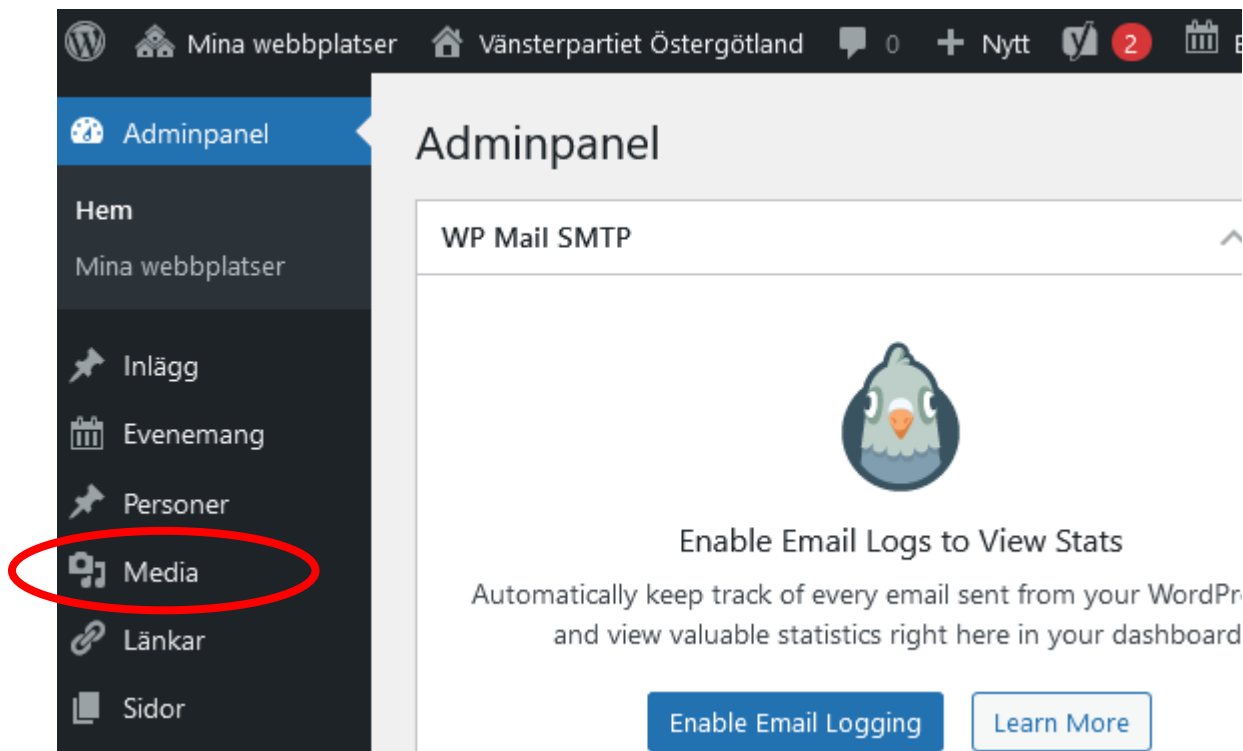

Sen trycker vi på alternativet "Ändra alternativ text"

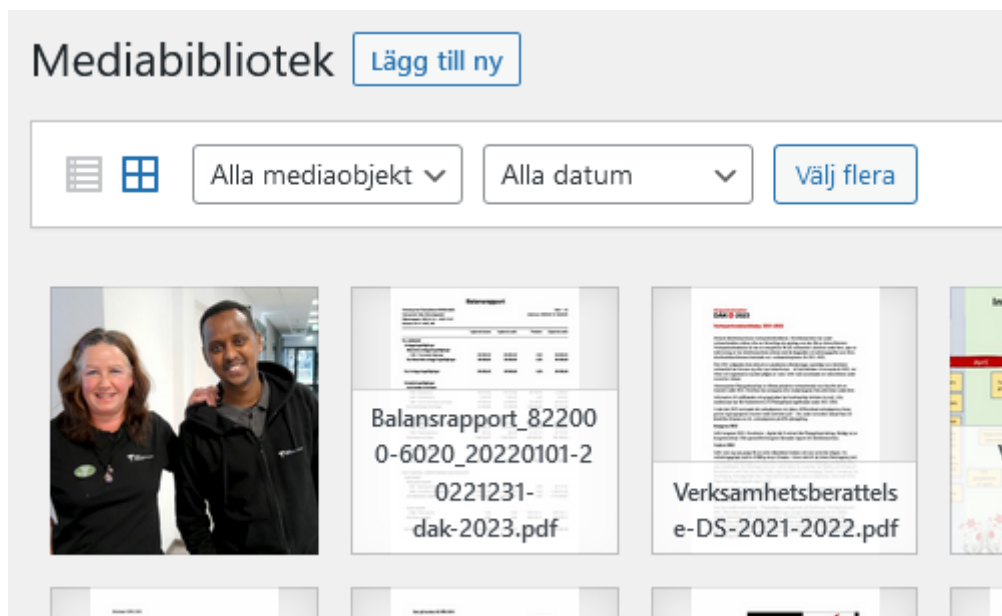

Som vi ser finns det redan en föreslagen text. Den kan vi ändra så att den bättre representerar det vi vill framföra med bilden. Sen trycker vi bara spara!

Hur man ändrar eller lägger till ALT-texter på hemsidan

För att lägga till en alternativtext så går vi in i mediabiblioteket. Tryck på "Media" sen bibliotek.

Välj att ändra en befintlig bild eller att lägga till en ny. Processen är densamma när vi ska lägga till texten sen.

Uppladdat: 29 maj, 2023
Uppladdat av: [ange](#)
Uppladdad till: [Vänstern i vården - Ny hemsida!](#)
Filnamn: Vanstern-i-varden.jpg
Filtyp: image/jpeg
Filstorlek: 324 KB
Mått: 2560 gånger 1920 pixlar

Alternativ text

[Beskriv bildens syfte](#). Lämna tomt om bilden enbart har dekorativ funktion.

Rubrik

Bildtext

Beskrivning

Fil-URL:

[Kopiera URL till urklipp](#)

[Visa bilagssida](#) | [Redigera fler uppgifter](#) | [Ta bort permanent](#)

Här ser vi sedan klart och tydligt var vi ändrar den alternativa texten.

Hörselnedsättning

Ibland lägger vi upp filmer på våra förtroendevalda som debatterar eller säger klyftiga saker i media. Vi vill såklart att alla ska kunna ta del av våra smarta inlägg, och därför behöver vi bli bättre på att texta dem. Inte bara för att göra de mer tillgängliga för personer med hörselnedsättning, du har säkert själv sett flera videos utan ljud, men med text på bussen, tåget eller andra platser där ljud inte är ett bra alternativ.

Det tar tid att texta för hand, så därför finns det verktyg att ta hjälp av!

Autotext på Facebook

Aktivera automatiskt genererade undertexter i dina videor på Facebook

1. Gå till **Sidinställningar** för din sida, du hittar de till vänster när du administrerar den.
2. Klicka på **Videoklipp**, navigera till **Automatiskt genererad videotextning** och klicka på **Redigera**.
3. Välj **Generera automatiskt textning** på uppladdade videor.
4. Klicka på **Spara ändringar**.

Nu genereras undertexter automatiskt på dina videor.

Krav för videouppladdning

- Videon får inte ha inbrända eller hårdkodade undertexter
- Videon måste ha talad dialog eller en berättarröst så att bildtexten kan uppfatta ljud
- Videoinställningen måste vara [aktiverad för automatiskt genererad textning](#) i Creator Studio, dvs när du laddar upp videon.

Så autotextar du din video med verktyget "Texta mig"

Ibland laddar man upp texter på andra ställen än Facebook. Med verktyget "Texta mig!" kan du autotexta din förinspelade video själv – snabbt, enkelt och kostnadsfritt.

På sajten textamig.se omvandlar du tal till text, med hjälp av Googles AI-teknologi för taligenkänning. Du anger länk till din video eller ljudfil och får sedan tillbaka en textfil per e-post. Det som sägs i videon/ljudfilen har då konverterats till text.

Du kan få texten som tidkodade undertexter i en så kallad SRT-fil – ett standardformat för undertextning. Den kan du sedan använda på vilken plattform du vill – på YouTube, Facebook eller något annat. På textamig.se kan du även välja samtalstranskribering, och då får du tillbaka en sammanhängande text, utan tidkoder.

Att tänka på:

- Autotextning är inte perfekt. Hur mycket du behöver redigera texten beror på videons ljudkvalitet och hur tydligt talet är.
- Textamig.se bygger på Googles taligenkännings-teknologi. När du använder textamig.se tackar du därför ja till Googles användarvillkor.

Därför är det smart att texta:

- Över 1,5 miljoner människor i Sverige har en hörselnedsättning. De flesta behöver textning för att kunna hänga med i vad som sägs.
- Även personer som hör bra har nytta av textning på platser med mycket omgivningsljud.
- Nio av tio som kollar filmklipp i mobilen har ljudet av. De flesta av oss befinner sig ofta i situationer där ljudet inte kan vara på.
- Personer med annat förstaspråk kan lättare ta del av filmer om de är textade.
- Undertexter ökar sökbarheten på webben. Ord och fraser i undertexterna hjälper Google att matcha sökningar med ditt filmklipp så att fler hittar det. Fler hittar din video, helt enkelt.
- Textning gör att fler tar till sig innehållet i videon. När vi kan både höra och läsa det som sägs ökar engagemanget, visar forskning.
- Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service kräver att offentliga aktörer textar förinspelade videos som läggs ut i webben, i sociala medier med mera.

Hörselsmarta distansmöten

Möte i textform? Eller ett möte med bild och ljud – och kanske även skrivtolkning eller teckenspråkstolkning? Det finns flera vägar att gå för er som ska ha distansmöte där en eller flera deltagare har en hörselnedsättning.

Nedan ger vi några tips om hur ni kan komma igång med chattmöten och videomöten i en arbetsgrupp, en styrelse eller liknande, mindre grupp.

För att komma fram till vad som passar just er, fundera först på:

- Vilka tekniska förutsättningar har deltagarna (till exempel tillgång till dator/smart telefon, internetuppkoppling)
- Vilka tillgänglighetsbehov har deltagarna (tolkning, avläsning, ljud, tillgång till hörhjälpmedel)
- Hur vana är deltagarna att hantera appar, dator med mera (möjligheter att få praktiskt stöd)

Det kan kännas som en utmaning att prova distansmöte första gången. Men många överraskas av att det är lättare än vad de först trodde och tycker att det är riktigt roligt. Så varför inte försöka?

Du som har Microsoftprogram på din dator har dessutom tillgång till bra autotextning live på svenska i både [Teams](#) och [PowerPoint när ni har distansmöten](#). Tipsa om detta till era mötesdeltagare på distansmötet. Se till att du har svenska aktiverat som talspråk, annars blir det tokigt

Källor:

<https://www.srf.nu/det-har-vill-vi/aktuella-fragor/fragor-vi-driver/it-och-kommunikation/webbplatser-och-appar/>

<https://www.w3.org/WAI/tutorials/images/>

<https://digiteket.se/kurs/tillgangliga-bilder-att-skriva-alt/ett-beslutstrad-for-alt-texter-2718.5eeb530052cc21.54363759/>

<https://horsellinjen.se/fakta-och-rad/tillganglighet/textning-2/#undefined>

https://www.facebook.com/business/help/475128550877360?helpref=uf_permalink

Det här dokumentet arbetades fram av Vänsterpartiets Östergötlands distriktsstyrelse 2023-24.